

Izhaja ob 4 zjutraj.
Stane celoletno . . . 400 K
mesečno 30 .
za inozemstvo . . . 400 .
—
Oglasi za vsak mm višine
stolpca (58 mm) . . 1 K
mali oglasi do 30 mm
stolpca (58 mm) . . 1 .

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 18/2
Telefon št. 72

Upravištvo:

Trsarska ulica št. 64
Telefon št. 86

Račun kr. post. ček. urada
št. 11.842.

Ljubljana, 21. aprila.

Slovenski demokrat pozdravimo iu-
tri v svoji sredini svojega prvega po-
litčnega voditelja, predsednika Demo-
kratske stranke in načelnika parla-
mentarnega Demokratičnega kluba
Ljubomira M. Davidoviča.

Kot šef stranke, ki razprošira svo-
jo politično organizacijo po celi drža-
vi in ki obsega vsa tri plemena Jugo-
slavije, je bil gospod Davidović v Za-
grebu, da se vidi in porazgovori s
predstavniki demokratične misli na
Hrvatskem, in prihaja sedaj v Ljubi-
ljano, da se upoza na svojimi sloven-
skimi prijatelji iz vseh krogov naroda,
da neposredno vidi prilike in razmere
v naši pokrajini, da čuje misli in želje
slovenskega svojega rojaka, da z nami
preživi dan naših domačih radosti in
težob.

Jugoslovanska demokracija se je
politično organizirala v stranko od
Triglava do Vardarja, da prevzame hi-
storično dolžnost dograditve naše na-
rodne države v duhu nacionalnega
jedinstva ter kulturnega in gospodar-
skega napredka. Ogromno je delo, ki
ga je dosedaj že izvršila. Mlado življe-
nje naše nacije pa jo postavlja vsak
dan pred nove probleme, nove velike
naloge. S ponosom sme o sebi trditi,
da se ne plaši nobenega pozitivnega
dela in da se vsa žrtvuje za visoke ci-
lje jugoslovanske bodočnosti.

Pri tem se Demokratska stranka za-
veda, koliko breme leži na njej, ki jo
nasprotniki z leve in desne obtožujejo
za vse težkoče današnje dobe, da bi
kompromitirali idejo, ki jo ona zastop-
a. Proti demokraciji se izigrajuje
vse še neodpravljene posledice vojne,
vsi pojavi še neizravnane notranjega
kulturnega, gospodarskega, socialne-
ga ravnotežja med poodinimi deli
našega naroda in njega pokrajinami,
vsi nedostaki in vse pogreške našega
mladega državnega življenja. Kritični
znajo vsi, pomagati nihče. Demokrats-
ka stranka pa pri vsaki priliki poka-
že, kako se zaveda tudi dolžnosti
vsakdanjega podrobnega dela, ki ved-
no skrbneje pazi, da enakomerno pri-
deje do veljavne interese ne le vseh
slojev in vseh delov našega naroda,
temveč tudi vseh krajev naše države.
V dosegi ta notranje harmonije, ki
more dati naši Jugoslaviji čele čvrst
razmah, vidi jugoslovanska demokra-
cija eno svojih glavnih zadač.

Mi slovenski demokrati smo si sve-
sti, da smo kot člani in sodelavci ju-
goslovanske demokracije pritegnili
svojo ožjo domovino kot neposredno
in aktivno činitelico v naši novi drža-
vi. Ne samo radi nje. Brez Jugoslavije
smo Slovenci obsojeni na smrt, toda
brez slovenskega dela ni Jugoslavije.
Zato pa vedno znova in vsak dan z
večjo vnemo, nego morda naši prija-
telji iz drugih krajev, opozarjamo na
naše domače posebne prilike obračamo
pozornost jugoslovanske demokracije
sem gor na severno granico naroda
in države, pred katero se bolj kakor
drugod zbira nacionalni, kulturni in
ekonomski sovražnik.

Ljuba Davidović je od nekdaj kazil
posebno razumevanje za naš del ju-
goslovanskega naroda. Že v časih, ko so
od njega vodile v zasluženo Sloveni-
jo mnoge skrite vezi, še posebej pa
kot šef Demokratske stranke, ko je
pri vsaki priliki — veliki in mali —
posvedočil svoje široko nacionalno
obzorje ravno tudi v slovenskih zado-
vah. Na ustanovni listini ljubljanske
univerze je podpisan on. Kdor le malo
pozna zgodovino te ustanovitve, vé,
da ta podpis ni zgolj formalnega zna-
čaja. Da je Demokratska stranka v
vladi predstavljena vedno tudi po
enem slovenskem svojem članu, je do-
kaz v prvi vrsti Davidovičevog nacio-
nalnega in državniškega duha. Prolet-
nega tvornega optimizma, ki vse žrt-
vuje in nikdar ne zdvaia, je Ljuba Da-
vidović najpoklicanejši voditelj ju-
goslovanske demokracije v težkih borbah
za bodočnost narodnega in državnega
jedinstva. Skromen, ljubeznjiv, človek
od načela in borbe, mož, ki ga niti
najhujši nasprotniki ne upajo obriz-
gati z blatom politične klevete, je
predsednik Demokratske stranke prava
inkarnacija jugoslovanske demo-
krata.

Mi vsi se njegovega prihoda iskreno
veselimo. Njegov poset bo nas utrdil
v borbi, nas navdal z novo samoza-
vestjo. Njemu bo pokazal, kako enako
bijejo tu gor na severu Jugoslavije
priateljska srca za idejo, katere pred-
stavitelj je on.

Dobro nam došao, gospodine Ljubo!

**Pridobivajte „Jutru“
novih naročnikov!**

Preokret na genovski konforenci

ODGOVORA RUSKE IN NEMŠKE DELEGACIJE. — VSE KOMISIJE
ZOPET NA DELU.

Genova, 21. aprila. (Izv.) Danes po-
poludne je zaznamovati popoln preokret
v razpoloženju na konferenci, ki se je
presojalo zadnje dni že precej pesimi-
stično. Govori se namreč že celo o pro-
jektiranih posojilih. V angleških krogih
se razširjajo vesti o dovolitvi kredita
Rusiji v znesku 650 milijonov zlatih lir
kot prva posledica pogajanj z Rusijo.
Tudi izgledi za dovolitev kredita Nemci-
ji postajajo ugodnejši.

V ospredju zanimanja stoji danes
odgovor ruske vlade na londonski me-
morandum zaveznih ekspertov in nem-
ške delegacije na predvčerajšnji protest-
no noto Velike in Male antante radi skle-
pa rusko-nemške pogodbe. Obe notji sta

bili danes izročeni italijanskemu ministr-
skemu predsedniku de Facti kot predsed-
niku obnovitvene konference. Rusko no-
to mu je izročil Čičerin, nemško pa dr.
Rathenau.

Ruski odgovor je vzbudil splošno za-
dovolnost, kljub pridržkom, ki jih ob-
sega. Nemški odgovor je manj zadovo-
ljiv, zlasti ker je premalo konkreten.
Smatra se pa kljub temu kot platforma,
ki ne ovira nadaljnjih razprav.

Ves konferenčni aparat je sedaj zo-
pet v polnem teku. Vse komisije in pod-
komisije zopet delajo, napetost in ner-
voznost izginjata. Le francoski delegati
se drže še vedno skrajno rezervirano, a
sej se vendar udeležujejo tudi oni.

Rusija priznava carske dolgove

ODGOVOR SOVJETSKJE DELEGACIJE V GENOVI NA SPOMENICO
LONDONSKE KONFERENCE EKSPERTOV. — ANTANTA Z ODGO-
VOROM ZADOVOLJNA.

Genova, 21. aprila. (Izv.) Odgovor ru-
ske delegacije na predloge londonskega
memoranduma, ki je bil izročen danes
dopolodne predsedniku obnovitvene kon-
ference italijanskemu ministrskemu pred-
sedniku De Facti, se glasi:

«G. predsednik! Ruska delegacija je z
največjo pazljivostjo prešturila predlo-
ge zaveznih vlad, ki so izraženi v
dodatku protokola z dne 15. aprila, in se
je istočasno posvetovala s svojo vlado.
Ruska delegacija je mnenja, da sedanji
gospodarski položaj Rusije in okolščine,
ki so dovedle do njega, popolnoma upra-
vičujejo njeno popolno oprostitev od
vseh v gorenjih predlogih navedenih ob-
veznosti in utemeljuje priznanje njenih
protizadev. Kljub temu je ruska delega-
cija pripravljena, napraviti nadaljnje ko-
rake, da se vprašanje reši in spravi a
sveta; zato sprejema točke 1, 2 in 3 A
dodatka k protokolu pod sledečimi po-
godi:

1.) da se vojni dolгови in zastanki
obresti ali odgodene obresti vseh dol-
gov znižajo in

2.) da se dovoli Rusiji finančna pomoč,
da pride v kratkem iz svojega sedanje-
ga neugodnega gospodarskega položaja.
Kar se tiče točke 3 B, bi bila ruska
vlada s pridržkom gorenjih določb pri-
pravljena, zopet priznati prejšnjo lastno
in uporabo nacionaliziranega ali pri-
držanega imetja, ako bi bilo to nemo-
goče, pa upravičenim zahtevam bivših
lastnikov ugoditi bodisi z neposredno
sklenjeno pogodbo ali pa na podlagi do-
govorov, katerih podrobnosti naj bi se
razpravljale in določile na sedanji kon-
ferenci.

Inozemska pomoč je za gospodarsko
obnovitev Rusije neobhodno potrebna in
dokler ni nobenega izgleda zanjo, Rusi-
ja nikakor ne more prevzeti nase tako
težkih bremen, ki bi jih ne mogla po-
ravnavati.

Ruska delegacija naglašja tudi izrecno,
da ruska vlada ne more prevzeti nobenih
obveznosti za dolgove svojih prednikov,
dokler ne bo od internacionalnih vlasti
priznana oficielno in de iure.

Noto je podpisal v imenu sovjetske
delegacije njen predsednik Čičerin.

Členi 1, 2 in 3 A londonskega proto-
kola, ki jih omenja ruski odgovor, vse-
bujejo pogoje, ki so jih zavezniki na-
znanili Rusiji z obvestilom, da pomenijo
predpogoj za vsako nadaljnjo pogaja-
nje. Člen 1 odklanja princip kompenza-
cije. Člen 2 zahteva priznanje predvojnih
dolgov, člen 3 A pa zahteva priznanje
vojnih dolgov in zagotovilo, da se do-
volijo inozemcem zapuščine in plačilne
olajšave. Člen 3 B odklanja rusko na-
ziranje o zahtevah privatnikov napram
ruski državi, posebno glede nacionalizaci-
je ali zaplembe v posvetu prihajajočih
podjetij in imetij. Ured.)

Genova, 21. aprila. (Izv.) Ruska dele-
gacija je danes istočasno z odgovorom
na program londonske konference stro-
kovnjakov izročila predsedstvu genovs-
ke konference tudi izredno obširno in
nenavadno spretno sestavljeno spomeni-
co, v kateri z gosovimi pridržki prizna-
va sklepe v Cannesu in obenem zahteva:

1.) da naj se popolnoma respektira su-
verenost vsakega naroda tudi v slučaju,
ako si vprašanje posesti gospodarskega
stanja in uprave ureja po lastnih narod-
nih načelih,

2.) pravno in upravno jamstvo za prave
in stvarne pravice inozemcev, ki ima-
jo v Rusiji gospodarstvo,

Nemški odgovor na profesno noto

NEMCIJA VZTRAJA NA POGODBI Z RUSIJO.

Genova, 21. aprila. (Izv.) Nemški od-
govor vsebuje med drugim konstatacijo,
da v londonskem izvedeniškem progra-
mu glede Rusije niso vpoštrevani nemški
interesi in da se na upravičene nemške
želje prav nič ne ozira. Nemška delega-
cija da je bila zato prisiljena, da nepo-
sredno zastopa nemške interese, ker bi
prišla sicer končno v položaj, da bi ji
bil v komisiji za ruske zadeve predlo-
žen načrt za obnovo Rusije, ki bi bil
za Nemčijo nesprejemljiv, a od večine
že akceptiran. Želja Nemčije je, da se
v slučaju, ako se posreči na konferenci
urediti rusko vprašanje, prizna tudi ru-
sko-nemška pogodba, ki se ne vmešava

v razmerje tretjih držav. Vrhutega od-
govarja temeljna misel te pogodbe strem-
ljenjem, ki jih zasleduje genovska kon-
ferenca, to je: da se pozabi preteklo in
ustvari temelj za svetovni mir in obno-
vitev Evrope.

Kar se tiče nadaljnjega razpravljanja
o rešitvi ruskega vprašanja, stoji nem-
ška delegacija na stališču, da se posve-
tovanju prve komisije o vprašanju, ki so
med Nemčijo in Rusijo že urejena, ne bo
udeleževala, razen, ako bi bila njena na-
vzočnost zaželjena. Udeleževala pa se bo
razprav vseh takih vprašanj, ki jo intere-
sira in se ne nanašajo na rusko-nem-
sko pogodbo.

Kaj zahtevajo Italijani

PRED SKORAJŠNIM PREKINJENJEM POGAJANJ V RAPALLU.

Rapallo, 21. aprila. (Izv.) Pogajanja
med jugoslovanskimi in italijanskimi za-
stopniki ne morejo z mesta. Kakor izve-
vaš dopisnik z avtoritativnega vira, slo-
ne italijanske zahteve na sledeči argu-
mentaciji:

Italija zahteva revizije rapalske po-
godbe. Stoji pa na stališču, da je za njo
pravno obvezen le javni del rapalske
pogodbe, ker le ta je bil od italijanske-
ga parlamenta ratificiran, ne pa tudi taj-
ni aneksa, ki urejuje vprašanje Barosa.
Ker se ta aneksa ne strinja z ratificirano
pogodbo, je sedaj naloga pogajanj, da se
spravita oba dela v sklad.

Italijanska vlada smatra, da bi se da-
lo to doseči najlažje in najbolje na sle-
deči način: Italiji in Jugoslaviji naj se

zagotovi enak vpliv na Reko, zlasti kar
se tiče prometnih in gospodarskih vpra-
šanj. Zato pa naj se prikloni Reki cela
baroška luka, ki tvori z mestom nedelj-
vo gospodarsko ceno. Po italijanskem
mnenju Jugoslavija lahko na ta predlog
pristane, ker bo imela na Reki enako
besedo kakor Italija.

Drugi del italijanskih zahtev zadeva
Zadar, ki naj dobi tako veliko zaledje,
da bo mogel živeti.

Naša delegacija italijanske predloge
slej ko prej odklanja. V tem zmislu se
glase tudi navodila, ki jih je prejel da-
nes dr. Ninčić iz Beograda. Zato se spo-
šno pričakuje, da bodo pogajanja v Ra-
pallu že v prihodnjih dneh definitivno
prekinjena.

Krali odpotoval v Bukarešto

Beograd, 21. aprila. (Izv.) Danes po-
poludne je dospela z vlakom semkaj ru-
munska kraljica Marija na svojem po-
vratku iz Aten. Ob 14-25 sta došla na
kolodvor kralj Aleksander in prince-
sava Pavle v spremstvu generala Hadžića.
Ob 14-30 je došel vlak s kraljico, ka-
tera je na kolodvoru izstopila in v ča-
kalnici skupno s kraljem Aleksandrom
in princem Pavlom pila čaj. Ob 15. so
kraljica Marija, kralj Aleksander in
prince Pavle inkognito odpotovali v
Bukarešto.

Vlada sprejela ame- riško ponudbo

Beograd, 21. aprila. (Izv.) Ministrski
svet je na svoji današnji seji v načelu
sprejel ponudbo ameriškega posojila, ki
se glasi na vsoto sto milijonov dolarjev
po parititem kurzu. Od tega dobimo 30
milijonov plačanih v dolarjih, 70 pa v
železniškem, pošttem in telegrafnem
materijalu. Obrestna mera bi značala 7
odst. Podrobna pogajanja so še v teku.

UPRAVNA RAZDELITEV.

Beograd, 21. aprila. (Izv.) Današnja
popolnomska seja komiteja ministrov za
razdelitev države na oblasti je trajala
do dvajsetih. Ob 21. uri so se ministri
zopet sestali. Seja je pozno v noči še
vedno trajala. Sporazum je dosežen v
vseh važnih točkah.

MUSLIMANSKI SPOR.

Beograd, 21. aprila. (Izv.) Musliman-
ska ministra danes še nista dospela
semkaj. Prirejata v Bosni shode, na ka-
terih utemeljuje svoje postopanje. Pri-
čakuje se v muslimanski stranki še oster
nastop Maglajičeve skupine, ker je sa-
mo zbor muslimanske organizacije pri-
stojen izpreminjati orijentacijo svojih
ministrov v parlamentu. Maglajičeva
skupina bo ostala radi enotnosti stranke
še v muslimanski organizaciji, vendar pa
bo delovala proti Spahovi skupini.

IZENAČENJE DIJAŠKIH ŠTIPENDIJ.

Beograd, 21. aprila. (Izv.) Na dana-
šnji plenarni seji finančnega odbora je
bil odobren prosvetnemu ministru kre-
dit 325.000 dinarjev za izenačenje dija-
ških ustanov v kraljevini in v inozem-
stvu.

NOVE VESTI O LLOYD GEORGE- JEVEM ODSTOPU.

Pariz, 21. aprila. (Izv.) Kakor poroča
«L' Ouvre», je Lloyd George izjavil, da
namerava takoj po genovski konferenci
odstopiti. On je telesno izmučen. Napadi
angleških konzervativcev mu grenijo ži-
ljenje. Z nekim založnikom je že skle-
nil pogodbo za izdajo knjige, ki bo no-
sila naslov «Tragične ure vojne in mira».

Protiboliševiški komplot v Genovi

Genova, 21. aprila. (Izv.) Genovska
policija je mnenja, da je prišla na sled
obsežni zaroti proti tukajšnji ruski de-
legaciji. Razne sumljive osebe so se
nastanile v hotelih druge in tretje vr-
ste in se vpisale z nemškimi imeni.
Dosedaj je bilo aretiranih že 15 oseb.
Sumi se, da gre za ruske monarhiste.

Seja finančnega odbora

Črtan kredit vojnemu ministru. — Nove
prometne investicije.

Beograd, 21. aprila. (Izv.) Na dana-
šnji plenarni seji finančnega odbora je
protestiral poslanec Korun proti temu,
da ministri ne prihajajo k razpravam,
ki se tičejo njihovega delokroga. Zahte-
val je tudi, naj se v prihodnje pred se-
jo odbora poslanec pismeno sporoči, o
čem bo odbor razpravljaj.

Današnji seji so prisostvovali prave-
sodni minister, zastopnik finančnega mi-
nistra, vojni minister ter minister za po-
što. Odbor je razpravljal o proračunskih
dvanaestinah za meseca maj in junij in
je v proračunu vojnega ministristva črtal
osem milijonov dinarjev, ki so bili na-
merjeni za dobavo municije. Dalje je bil
prometnemu ministru odobren kredit
dvajset milijonov dinarjev za nabavo
premogov in olja. Odobren mu je bil tudi
kredit 2.966.000 dinarjev za dograditev
proge Užice Vardište. Ta postavka naj
se potroši iz prebitka saobračajnega mi-
nistristva v proračunskih dvanaestinah za
marc in april. Prometnemu ministru
se je dalje stavil na razpolago kredit
30 milijonov dinarjev za zgradbo in po-
pravo raznih mostov. Če bo prometno
ministristvo potrebovalo še nadaljnjih
kreditov, jih bo dobilo v sporazumu s
finančnim ministristvom.

Na jutrišnji dopoldanski seji odbora se
bo nadaljevala razprava o proračunskih
dvanaestinah. Odbor je odobril za raz-
svetljavo pristanišč na jadranski obali
250 tisoč dinarjev, za popravo lokomo-
tiv in vagonov ter za prevoz reparacij-
skih lokomotiv in vagonov iz Nemčije
pa 19 milijonov dinarjev.

SESTANEK NOVINARJEV MALÉ ANTANTE V GENOVI.

Genova, 21. aprila. (Izv.) Včeraj po-
poludne so se sestali v Genovi v hotelu
Bristol jugoslovanski, češki, poljski in
rumunski novinarji k prijateljskem se-
stanku katerega so se udeležili tudi mi-
nistri Ninčić, Beneš in Skirmunt.

HLINKA POSNEMA RADIČA.

Praga, 21. aprila. (Izv.) Slovaška
ljudska stranka, ki zahteva avtonomi-
jo Slovaške v okviru češkoslovaške
republike, je sklenila na predlog patra
Hlinke, poslati tozadevno poseben me-
morandum na genovsko konferenco.

Kulturni boj v Bolgariji

Sofijska akademija znanosti je na svoji zadnji seji soglasno sklenila, da ne sprejme po vladni dekretiranega novega pravopisja ter da bo svoje edicije še nadalje izdajala v starem pravopisu. Nekateri so sicer mnenja, da to vprašanje še ni dovolj proučeno in dozorelo. Akademija pa nikakor ne odobrava, da bi se v tem pogledu že izdala kakšna službena naredba. Kajti bolgarski pravopis je etimološki, a ne fonetični, ter tudi še ni nobenih pravil formiranih za novi način pisanja.

Sorodni kulturni boj se vrti tudi za avtonomijo vseučilišča. Vsi bolgarski akademiki, ki študirajo v inozemstvu, so se izjavili solidarnim s svojimi tovariši, ki študirajo doma v Sofiji, v borbi za avtonomijo vseučilišča. Predavanja na univerzi so prekinjena, klinike zaprte, ker profesorji tudi na kliniki ne predavajo in ne ordinirajo. Štirje profesorji, ki so bili določeni in deležni kot pravni eksperti bolgarski delegaciji za Genovo, so poziv odklonili, ker ni bilo rešeno vseučiliško vprašanje. Vlada stoji na stališču, da je zanjo to vprašanje rešeno, zato je odvzela plače vsem profesorjem, ki ne predavajo in zaprla vseučilišče, tako, da je moralo mnogo akademikov odpotovati na inozemske univerze. Akademski senat je ponovno sklenil, ta tako dolgo ne bo popustil, dokler ne izvojuje vseh pravic, ki jih imajo ostala vseučilišča v drugih zapadnih evropskih državah.

Nemška geografija

Znani avstrijski geograf, profesor na trgovski visoki šoli na Dunaju, doktor Franc Heiderich piše v novi, to je četrti, predelani izdaji svoje Geografije Evrope (Göschel št. 62 — 1921) o novo nastalih narodnih državah sledečo presojo:

«S priključitvijo Jugoslovnanov bivše avstro-ogrske monarhije kraljevini Srbiji in s tem, da je morala Ogrska po narodnem načelu povsem neupravičeno odstopiti velik kos dežele, sta se razširila moč in vpliv Balkanskega polotoka na sever do Maribora, Drave, in Srbotice. V nasprotju s prirodo, zgodovino in etnografijo so se s tem odrgali široki predeli od srednje Evrope in dobili s tem politično, socialno in gospodarsko južnovzhodno orientacijo... Ujedinjenje v jugoslovansko državo nikakor ni popolnoma zbrisalo znanih razlik jezikovne, kulturne in konfesijske vrste med Srbi, Hrvati in Slovenci in tuje se čutijo v novi državi mohamedanci iz Bosne in Nemci po slovenskih, hrvaških in južnoslovenskih deželah, kakor tudi Madžari, Poljski in Albanci. Obupno branijo Črnogorci svojo tekom stoletij neprekinjeno samostojnost. Treba bo potrpežljivosti, časa in energije, da se doseže zaželjena enota in homogenost.»

«Čehom se je posrečilo pri antantnih državah doseči zadovoljitev svojih najdalekosežnejših zahtev do tujerodnih ozemelj. Neupoštevanje samoodlobo narodov, se je pridelo strnjeno nemško narodno ozemlje češkoslovaški državi. Vtelesila se ji je onstran Karpatov, na katerih je potekala celo tisočletja meja napram Ogrski, ležeča severnoogrska gorata pokrajina tja čez Tisino izvore in tja do Donave, in se raztegnilo njeno gospodarstvo nad madžarsko in rusinsko ozemlje... Tako je nastala podolgovata celinska država povsem heterogenege fizičnega, etničnega in gospodarskega sestava... sestavljena iz 64 milijona Čehov in 2 milijonov Slovakov, ki nikakor niso voljni odločiti se svojim jezikovnim in kulturnim posebnostim, ki jih ločijo od Čehov.»

O Rusiji in njenih problemih naj navedemo le pasus o Ukrajini: «Brez dvoma so Ukrajinci antropološko, jezikovno in kulturno popolnoma samostojen slovanski narod, prav tako kakor so Velikorusi, Poljski in Čehi. Njihovo ozemlje obsega najrodovitnejše in montaniščno najbogatejše predele bivše carske države in ima velik sve-

tovnopolitičen in svetovnogospodarski pomen. Toda ravno vzpričo tega je težko verjetno, da bi se mogla notranja Rusija, pa naj ima kakršnokoli vladno, odločiti za popolno ločitev teh življenjsko važnih predelov, prav tako, kakor tudi ne bo mogla preobletiti izgube baltičskih provinc. Po medsebojnem mesarjenju v sedanjih sovjetskih Rusiji bo nastopilo nekoč na mesto kaosa zbiranje in krepitev sil, takrat bo predstavljalo notranjorusko, to je velikorusko ozemlje zopet silno moč, ki bo mogla vsiliti svojo voljo obrobnim deželam...»

Politične beležke

«Riječ o demokratski stranki. Zagrebška «Riječ» priznava v polemiki z «Obzorom», da je D. S. več struj in pristavljala: «Pa kako, da bi jih ne bilo v novi stranki s triletno tradicijo, v kateri so zastopana vsa tri plemena, vse konfesije, vsi kraji naše države, koja je daleko največja stranka, ker je dobila pri zadnjih volitvah 319.448 glasov in 92 poslancev! Ta stranka je nesumljivo najizrazitejši nosilec državne misli in četudi nima sama večine, mora vendarle nositi nerazumno največje breme odgovornosti za vse težkoče in nezadovoljstva, ki spremljajo tvorbo nove in velike države s toliko nekulturo in zaostalostjo. Onega se kritizira, ki dela, oni se omoči, ki zagazi v vodo. Vsi predstavniki reakcije, vsi oni, ki teče za starim in ki se ne morejo prilagoditi novemu, vsi ti složno napadajo Demokratsko stranko. Ona jih moti že po sami svoji sestavi, a vse poveljne posledice in prirodne pogoje upravitelj države nudijo jim široko bazo za — demagogijo.» «Riječ» dokazuje, da združuje vse opozicijske in edine negacije, sicer pa da je zlasti Hrvatski blok trahel, ki že danes kaže proces notranjega razpadanja in razkroja. Pristaši Hrvatskega bloka postajajo bolj in bolj nestrpnji, voditelji se med seboj koljejo. Treba je le potencirati energijo, da se finančno in ekonomsko opomremo, pa bo boljše, ker vse napake državne uprave so hrana za negativne elemente, ki predstavljajo pasivum v naši državni bilanci.

«Socialisti o komunistih. «Naprej» piše, da kadar misli, da je današnja Rusija «socialistična» država, da ne pozna Rusije, niti ne socializma. — «Pravo Lidu», oficijelno glasilo češke socialdemokracije, pa piše, da je skupen nastop socialnih demokratov s komunisti nemogoč, češ: «Ne moremo pri nas s komunisti skupaj nastopati in s njimi iskati etikov, dokler zasledujejo na Ruskem boljševiki socialistične delavce nekomunističnega mišljenja, dokler jih ubijajo in mečejo v ječe z grozečjo brezobzirnostjo, kot so to delali caristični rablji, dokler zabranjujejo na Ruskem vsakomur vsak svoboden izraz mišljenja bodisi v govoru ali v tisku. Ne moremo se sporazumeti z našimi komunisti, ki vse te nasilnosti na Ruskem odobravajo. Dokler ne menjajo komunisti svoje hujkajoče, prevratne in zavratne taktike, ne dopuščajo pravi delavski interesi nobenega paktiranja z njimi.» Zanimivo je, da se navzlic temu klerikalci tako pehajo za komunisti. Povrh imajo še drzno čelo, da pišejo o nasilju v — Jugoslaviji, kjer sta pred brezvestnimi elementi dejansko v silobranu država in vlada.

«Gliha vkup štrija. Pod tem naslovom piše «Domovina» o dr. Susteršičevi brošuri, s katero pravi, da se dr. Susteršič ni opral, četudi bi to rad videl, marveč se je še bolj umazal. Zaradi prepričanja in značajnosti sedaj ni obrnil svojega plašča po novem vetru. Tudi se mu ne more v dobro šteti, če sedaj kot uskok klerikalne stranke pljuje nazaj na svoje otroke in jim očita vse grdobije, katerih oče in učitelj je bil on sam. Razlika med sedanjim klerikalno stranko in klerikalno stranko iz tistih časov, ko je bil doktor Susteršič njen načelnik, je morda samo v tem, da je včasih delala kleri-

kalna stranka boš s pomočjo vlade, danes je pa prisiljena delati bolj sama od sebe, ker jo v Jugoslaviji izgubila politično moč in vpliv na vlado. Pota, sredstva in nameni so ostali isti. Ako prečitaš dr. Susteršičovo brošuro, prideš samo do ene sodbe: Gliha vkup štrija! Ako pešje dr. Susteršič današnje SLS, je ravnotako kakor še bi se črn lonec rogal drugemu osmojnemu loncu. Klerikalci ostane klerikalci. Če še tako sukno monja.

«Neverjetno vest objavlja celjska «Nova Doba», ki poroča, da je v znani aferi sekvestra v Ljubljani nastal nov preobrat. Minister pravde dr. Marković je namreč brzojavno naročil okrajni sodiji v Celju, da ima eksekucijo za odstranitev sekvestra ustaviti in mu o tem brzojavno poročati. «Nova Doba» označuje ta ukrep upravičeno kot atentat na sodnijsko neodvisnost in očitno kršenje ustave. Nimamo vzroka, da bi dvomili o točnosti dejstva, da je celjsko okrajno sodišče res prejelo tako brzojavko. Neverjetno se nam pa zdi, da bi bil minister pravde dr. Lazar Marković, ki je sicer vseučiliški profesor za civilno pravo, zagrešil nekaj tako nečloveškega. Utis imamo, da si je tu dovolil kak podrejeni organ v ministru nezasišano zlorabo ministrovega imena. Potrebno je, da se takoj uvede najstrožja preiskava. Kar se tiče izvršitve ukaza, menimo, da se celjsko okrajno sodišče dobro zaveda razlike med sodno upravo in sodnijsko oblastjo.

«Blamaža NSS v Splitu. Zagrebška «Riječ» poroča, da se je udeležilo ustanovne skupščine NSS v Splitu celih 80 oseb. Ko je sklicatelj skupščine gosp. Oskar Tartaglia pozval prisotne, naj se vpišejo v stranko, se je odzvalo skupno 12 — dvanajst — oseb in ta dvanajstostorica je izvolila gosp. Tartaglia za predsednika stranke. Ros veličastna manifestacija za NSS!

Po svetu

«Novi spopadi med fašisti in komunisti. Iz raznih mest Italije prihajajo vesti o novih spopadih med fašisti in komunisti. V Bolonji je bil tekem spopada en fašist ubit, nekaj pa jih je bilo ranjenih. — Ker se poroča, da pride v petek v Rim ob proslavi obletnice zidanja Rima veliko število fašistov, med temi tudi nekoliko obojestranskih odbojnikov, je izdal odbor za proletarsko obrambo proglas, v katerem grozi v slučaju prihoda obojestranskih odbojnikov v Rim s splošno stavko.

«Padanje rojstev v Franciji. Zadnje številke uradne statistike ljudske štetja za leto 1921. so vsa Francijo silno vznemirile. Če bo šlo tako naprej, bo štela Francija prelo kakor v 50 letih komaj 25 milijonov prebivalcev. Leta 1865. je bilo na Francoskem rojenih nad milijon otrok, pred vojno pa so naštel le še 745.000 tisoč rojstev in lani le še nekaj nad 500.000 tisoč rojstev. Tudi porok je vedno manj, baže radi gospodarske krize.

«Koliko je Rusija dolžna zaveznikom? Zavezniki so predložili ruskim delegatom na genovski konferenci račun, iz katerega je razvidno, da je bila Rusija do 1. januarja 1917. dolžna Angliji 630.200.000 funtov, Franciji 3950 milijonov frankov, Ameriki 282 milijonov dolarjev, Japonski 315 milijonov yenov in Italiji 36 milijonov lir.

«Temelji poljske zunanje politike. Poljski minister za zunanje zadeve Skirmunt je razložil uredniku rimskega «Giornale d'Italia» poedine temeljne točke poljske zunanje politike. «Mi smo, kakor znano», je rekel Skirmunt, — zavezniki Francije. To je temeljna točka naše politike. Poleg te imamo formalno skupnost interesov in poseben politični sporazum z Malo antanto, s katero delamo v Genovi v najbližji zvezi. Smatramo, da bo solidarno delo za nas plodno. V načrtu naše zunanje politike pa je tudi sporazum z baltičskimi državami. Ta načrt nima nikakih hegemonističnih težajev, ampak odgovarja nujni orientaciji, da se očuvajo naši interesi ob Baltiku.

Prosveta

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

Drama

Sobota, 22. aprila: «Namišljeni bolnik». C. Nedelja, 23. aprila: «Marjia Stuart». Izv. Ponedeljek, 24. aprila: «Namišljeni bolnik». E. Torek, 25. aprila: Zaprto.

Opera

Sobota, 22. aprila: ob pol 8. zvečer «Lulza». A. Nedelja, 23. aprila: «Hoffmannove pripovedke». Gostovanje gospe Vesel-Pola iz Zagreba. Izv. Ponedeljek, 24. aprila: Zaprto. Torek, 25. aprila: «Hoffmannove pripovedke». Gostovanje gospe Vesel-Pola iz Zagreba. D.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 22. aprila: «Neznani prijatelj». A. Nedelja, 23. aprila: «Prababica». Ljudska predstava.

«Marjia Vera v Ljubljani. Uprava ljubljanske drame je pozvala našo odlično domačo tragedinko, gospo Marjijo Vero, ki je že drugo leto priljubljena članica beograjskega pozorišta, da gostuje v Ljubljani v Schillerjevi klasični tragediji «Marjia Stuart» v naslovni vlogi ter v glavni vlogi Wildgansove drame «Ljubzen». — Umetnica se je povabila odzvala in gostuje pri nas sredi maja.

«Sentjakovski gledališki oder v Ljubljani Florijanska ul. 27/1. Danes v soboto 22. in v ponedeljek 24. aprila ob 8. zvečer pretresljiva drama «Trhli dom», hrvatskega dramatika Tučića. Predprodaja vstopnic v Sentjakovski knjižnici od 5. do 7. zvečer.

«Gostovanje v mariborskem gledališču. V torek, 25. aprila gostuje v narodnem gledališču v Mariboru ena najboljših jugoslovanskih dramskih umetnic za. Gost. Danilova. Nastopila bo v Wildeovi drami «Pahljača Lady Windermere» v vlogi Miss Erlenne.

«Umetnostna razstava v Jakopičevem paviljonu. Komaj se je končala razstava bratov Kraljev, je že druga tu. To pot razstavi peto umetnikov večinoma oljnatih slik, akvarele, paste, risbe in kipe. Nekateri so znani že naši publiki. (Kipar Kos Valentin iz Moravč, Musić Marjan iz Novega mesta in Fran Zupan iz Ljubljane.) Prvič pa razstavi Drago Vidmar iz Svetine pri Celju in Nande Vidmar iz St. Jurja ob juž. železnici. Razstava se odpre v nedeljo 23. aprila ob 11. uri dopoldne.

«Zagrebski koncerti. Znana umetnica Maja Strozzi in Bela Pečić sta priredila dne 7. t. m. v Zagrebu koncert pesmi Stravinskoga in Dobroniča. Dobronič je v svojih najnovejših delih začel bolj štetiti z izraznimi sredstvi, ki so poprej dajala v svoji obilici njegovim skladbam značaj priljubljene prenapetosti. O Stravinskem se spregovorimo. Dne 8. t. m. so priredili Zikovi v Zagrebu svoj drugi koncert, ki je z Mozartovim b-dur. Dvojakom f-dur in ruskim kvartetom siljajno uspel. Dalje se je vršil v Zagrebu tudi koncert moderne italijanske komorne glasbe s Pizzettijem, Zanellom in Respighijem na programu. Na 23. jutranjem koncertu je skladatelj O. Savine ponovil svoj koncert moderne francoske glasbe. (Debussy, Dukasse, Schmitt).

Sokolski vestnik

Vsem bratom in sestram. O priliki I. jugoslovanskega vsosokolskega zleta v Ljubljani priredi se razstava, katere naj bi kolikor mogoče natančno pokazala razvoj sokolske ideje. Da bo mogoče doseči to namero, je treba nabrati ves material, ki se nanaša na Sokolstvo od početka ustanovitve sokolskih društev do danes, in se zaradi tega obračamo do vseh starejših bratov, da nam dajo vse predmete, katere imajo še v posesti in jih mogoče hranijo kot stare spominke za razstavo na razpolago. Vsaka stvar se bo lastniku vrnila na zahtevo, v nasprotnem slučaju pa jo porabimo za sokolski muzej. Ako treba, se pred-

meti prevzamejo po posebnih odposlancih in se prejem istotako potrdi. Pri poštni pošiljavi naj se pridene seznam predmetov in na nani eventualne želje. Pri dragocenih predmetih naj se iste že pred odposiljavitvijo naznani, da se bo imelo posebno paznjo na nje. V trdnem prepričanju, da imajo bratje Sokoli še dosti tozadevnih predmetov v svoji posesti in da jih bodo radevolje dali na razpolago za razstavo, prosimo vse brate, da nam do konca maja 1922 najkasneje vse predmete vpošljejo, katere nameravajo vposlati.

Sport

Prvenstvene tekme v Ljubljani. V nedeljo, dne 23. aprila ob 14. uri nastopita na igrišču Sparta-Primorje, Jadran-Hermes. Jadran, ki je na Velikonočni ponedeljek porazil v lepi igri Slovana 2:0, nastopi to nedeljo proti svojemu najmočnejšemu konkurentu Hermesu. Tekmo sodi g. Hus. Ob 14. uri se na igrišču Svobode v Mostah vrši tekma Jadran rez.-Ilirija III. Sodi g. Klemenčič. Ob 15.30 nastopi istotam rezerva Ilirije proti Svobodi Moste. Ilirija II. bo nastopala v letošnjih prvenstvenih tekmah II. razreda izven konkurence. Sodnik g. Beneš.

Klub kolesarjev in motociklistov «Ilirija» v Ljubljani priredi v nedeljo dne 23. aprila «Otvoritvene dirke» na progi Ljubljana-St. Vid. Start in cilj pri km 2.200 v Zg. Št. ki. Začetek točno ob 14.30. Na cilj promenadni koncert. Dirka se v sledečih kategorijah: Novinci na 3 km, juniorji na 5 km, seniorji na 3 km, glavna skupina na 10 km, damska skupina na 2 km, handicap na 5 km, podsavezna na 5 km in tolažilna na 3 km. Posebno zanimanje vlada v sportnih krogih že sedaj za damsko dirko, ki bo novost za Ljubljano. Razen tega se bodo nudili občinstvu gotovo zanimivi boji za zmago v glavni dirki, ki se je udeležiti tudi znani hrvatski kolesarski prvaki. Zvečer ob 19.30 je v hotelu «Tivoli» sportni družabni večer. Razdelitev nagrad in dirka na aparatih v dvorani. Vstopnina na cilj: sedeži po 10 Din in 5 Din, stojšča po 2 Din, članske in dijakke vstopnice po 1 Din. K večerni prireditvi 5 Din. Vstopnice sedežev na cilj veljajo tudi za večerno prireditev.

Kolesarska «Ilirija», Ljubljana. Dirkači in vodstvo dirke so vabljani na sestanek, kateri se vrši v soboto dne 22. aprila ob 20. uri v mali sobi restavracije hotela «Slova». — V nedeljo dne 23. aprila ob 13. uri zbirališče klubovih članov, dirkašev in prijateljev kolesarskega sporta na Dolenjski cesti (Karlovski most) ter z godbo odhoda na dirkalni prostor.

S. K. Primorje, Ljubljana. Nocoj ob 20. uri pri «Roži» članski sestanek. Predava novi trener o nogometu. Udeležba obvezna. Mariborski «Rapid» in Ljubljansko «Primorje» igrata v nedeljo ob 16. uri nogometno tekmo na igrišču «Ilirije» v Ljubljani. «Rapid» je za «Ilirijo» eno najmočnejših moštev Slovenije. Vendar pa bo imel v «Primorju» ostrega nasprotnika, tako da se obeta prav živahna in zanimiva igra. «Primorje» nastopi v novi sestavi: Peterlin—Petrič—Termevec—Slamič. Birs, Zechiatti—Boline, Bregar, Ropah, Zargi, Bar.

Nogomet v Kranju. V nedeljo dne 23. aprila se vrši v Kranju nogometna tekma S. K. Primorje rez. (Ljubljana): S. K. Triglav (Kranj).

Mednarodni nogometni kongres. Odbor zveze «Federation Internationale de Football-Association» (F. I. F. A.), ki ima svoj sedež v Amsterdamu, sporoča, da se je večina zvez mednarodnih nogometnih organizacij izrekla za to, da se skliče mednarodni nogometni kongres, ki se bo vršil koncem aprila ali začetkom maja v Turinu.

Politika in sport. Znani madžarski politik Stefan Friedrich je bil izvoljen za predsednika madžarskega nogometnega saveza. Friedrich se je v mlajših letih aktivno udeleževal sportnih, zlasti nogometnih prireditvah.

Ljuba Davidović

Ljubomir M. Davidović je rojen dne 12. decembra 1863 v Vlaški, prijaznem selu kosmajskega sreza v beograjskem okrogu. Tam mu je bil oče stari Davidović, svečenik, mož velikega ugleda. Gimnazijo je dovršil mladi Davidović v Beogradu, nakar se je posvetil na tamkajšnji filozofski fakulteti naravoslovnim študijam. Po dovršeni visoki šoli je odslužil pri konjenici svoje vojaško leto ter se je kot podnadrednik konjenice udeležil srbsko-bolgarske vojne leta 1885., priborivši si srebrno kolajno za hrabrost.

Po demobilizaciji je bil Lj. Davidović postavljen za suplenta na realni v Učici ter po položnem proforskem izpitu imenovan za profesorja. Leta 1890. prevzame mesto ravnatelja nižje gimnazije v Vranju, kjer ostane 7 let. Pokojnjak Andra Nikolić pokliče odličnega šolnika kot sekretarja v ministristvo prosvete 1. 1897., odkoder preide Davidović 1. 1899. na beograjsko gimnazijo kot profesor. Politična zaposlenost ga prisili, da stopi leta 1904. kot srednješolski učitelj v trajni pokoj.

Ljubomir M. Davidović se je že v mladih letih posvetil politiki. Z idealno energijo se je priključil takratnemu radikalnemu pokretu, ki je rušil patrijarhalno-reakcijski sistem

starih režimov ter vodil ljuto borbo za demokratizacijo in modernizacijo Srbije. Po svojem imenovanju za ravnatelja v Vranju se Davidović prične zanimati za nacionalne težnje neodređenih bratov onkraj granice v Sandžaku, v Makedoniji. Temu velepomembnemu poslu, ki se je vedno bolj širil po svojem obsegu in svoji vsebini, dokler ni objel celokupnega našega nacionalnega problema, je ostal Ljuba Davidović veran vse do danes. Dolga leta je bil predsednik Makedonskega odbora, ki se je pozneje pretvoril v Narodno Obrano, katere podpredsednik je bil g. Davidović od njene postanka pa vse do katastrofe leta 1915.

Še ne 30 let star je Davidović leta 1893. že prvič kandidiral v narodno skupščino in to v vranjskem okrogu. Leta 1901. ga je vranjski okrug prvič izbral za poslanca v času, ko je radikalna stranka preživljala svojo prvo veliko notranjo krizo. Mlajši, demokratski elementi, so se takrat od nje odcepili kot «radikalna demokracija» (samostaleci). Med početniki novega pokreta je bil tudi Lj. Davidović, ki je bil izbran tudi v eksekutivo nove stranke ter je prišel s svojimi prijatelji izdajati leta 1902. «Odjek» kot glasilo mlade demokratske Srbije. Za Ljubomir Zivkovićem in Ljubo Stojanovićem je postal Ljuba Davidović šef

nove stranke, predhodnice današnje jugoslovanske demokracije. Po ujedinjenju je stopil Davidović na čelo pokreta za formiranje velike jugoslovanske demokratske stranke, katere šef je od njene postanka do danes.

Prvič je bil Ljuba Davidović minister v koalicijskem kabinetu Save Grujića leta 1904. Prevzel je resort prosvete. Na tem polju si je stekel izrednih zaslug za kulturno povzdigo Srbije. Drugič je vstopil v vlado 1. 1914. za časa avstrijske ofenzive, zopet kot minister prosvete; kot aktivni minister je v vojsko preživel strašne dni albanskega prehoda. Ko je pred zlomom sestavil Pašić v Parizu novo koalicijsko vlado, je sodeloval tudi Lj. Davidović. Po povratku v domovino je vstopil v prvi jugoslovanski koncentracijski kabinet Stojana Protića, avgusta 1919. pa je prevzel sestavo demokratsko-socialistične vlade, kateri je načeloval kot ministrski predsednik do 11. februarja 1920 ter je v tem času vodil tudi posle zunanje resor. V Vesničevem prvem koncentracijskem kabinetu je bil leta 1921. tri mesece notranji minister.

Odlična kakor njegova državniška je tudi njegova parlamentarna kariera. Opetovano je bil prvi tajnik parlamenta, potem večkrat podpredsednik, leta 1905. pa predsednik narodne

skupščine. Narodni poslanec je Lj. Davidović od 1. 1901. Leta 1910. je zamenjal parlamentarno delo s komunalnim. Bil je namreč izvoljen za župana Beograda, na katerem mestu je ostal do januarja leta 1914. Pod njegovim vodstvom in po njegovi plodni inicijativi se je v Beogradu pričelo sistematično delo za moderniziranje mesta.

Med pospeševatelji prosvete v srbskem delu našega naroda je ime Ljube Davidovića zapisano na prvem mestu. On je glavni organizator osnovnega šolstva v Srbiji in njegov zakon o narodnih šolah iz leta 1904. je postal podlaga sistematičnemu kulturnemu delu srbske šole. Skrb za prosveto naroda ga je vodila tudi v Jugoslaviji pri vsem njegovem delu kot ministra prosvete. Učiteljstvo cele države ga s ponosom imenuje svojega osvoboditelja izpod jarma materialne bede. Lj. Davidović je zastavljal vsa svoj vpliv, da se je izvedlo izenačenje učiteljskih plač in da je učiteljstvo bilo postavljeno na enako stopinjo z drugimi državnimi uradniki. Ustanovitev ljubljanske univerze je čin njegovega kulturnega idealizma in državniške močnosti ter eden najlepših dokazov njegove iskrene jugoslovanskega mišljenja. Ustanovna listina ljubljanske

S Slovenci vežejo Ljubo Davidovića stari stiki. Takrat, ko so bili med nami še redki idealisti oni, ki so upali na vstajenje naroda, se je zgledil pri gospodinu Ljubi v Beogradu marsikateri mladenič iz Kranjske in Stajerske. Mnoge vezi so tajno vezale podpredsednika Narodne Odbrane Davidovića s slovensko politiko in kulturo. Kot beograjski župan je Ljuba Davidović sistematično deloval na to, da postane Beograd čim dalje bolj privlačna točka tudi za Slovence. V prijateljskem razgovoru s somišljeniki iz Slovenije je lani ob priliki demokratskega kongresa mnogo povpraševal po imenih mnogih tihih in skromnih sotrudnikov izza časa one dobe, ko se je pripravljalo osvobodjenje. Do solz so bili mnoginjenjeni, ko je pripovedoval, kako je bil s priprostim slovenskim delavcem pri kralju Petru, predstavil mu človeka iz onega naroda, ki tam gori ob nemški in laški meji čaka odrešitve...

Ljuba Davidović je danes v 59. letu. Čvrst je in mlad. Poln je optimizma in energije. Ne strši se nobenega dela in nobene težkoče. Njegova preizkušena modrost in njegova goreča ljubezen do velikega naroda, ki mu je on v tako odlični meri pomagal izvojevati svobodo, bo pripeljala idejo jugoslovanske demokracije do zmage.

* Danes popoldne ob pol petih pogreb mučenika Kromarja s Suhaga bajerja na glavni kolodvor v Ljubljani. Jutri dopoldne pogreb v Črnomlju. — Slovenci, počastite z obilno udeležbo spomin mučenika Kromarja in njegovih neštevilnih sotrpinov!

* Ljuba Davidović v Ljubljani. Danes popoldne prispeje z zagrebškim brzovlakom v Ljubljano šef Demokratske stranke bivši ministri predsednik posl. Ljubomir M. Davidović. V njegovem spremstvu se nahajajo sledeči člani glavnega odbora Demokratske stranke v Beogradu: bivši minister pravde posl. Kosta Timotijević, bivši minister ver. posl. Milivoje Z. Jovanović, prof. Bora Popović ter posl. dr. Dušan Stević. Odlične goste pozdravijo na kolodvoru zastopniki ljubljanskega načelnikstva JDS ter ljubljanskih demokratskih političnih organizacij. Popoldne bo gospod Davidović obiskal ministra dr. Zerjavo ter dr. J. Tavčarja ter si gospodje ogledajo Ljubljano in razne naprave JDS. Po vsaj približno udeležijo tudi Kromarjevega pogreba. Ob 7. zvečer se vrši v mali dvorani Uniona intimna večerja, kateri prisostvujejo poleg gostov člani načelnikstva in zastopniki političnih organizacij JDS. Ob 8. zvečer je v dvorani Kazine demokratski družabni večer, na katerega so vabljeni vsi somišljeniki s svojimi rodbinami. Poleg drugih bo na tem večeru govoril tudi g. Davidović. Sodelovanje sta obljubila znameniti kvartet prof. Kozine in pevski zbor našega šentjakobskega političnega in prosvetnega društva. V nedeljo dopoldne ob 10. se vrši seja širšega izvrševalnega odbora v dvorani Kazine, katere se udeležijo vsi člani glavnega odbora z gosp. Davidovićem. Popoldne ob 1/2. se vrši v salonu restavracije na Južnem kolodvoru skupen obed, nakar se gosti vrnejo z brzovlakom ob 4. v Beograd.

* Odlični gost v Ljubljani. V Ljubljano je v četrtek dospel gosp. Charles Sarolea, profesor na univerzi v Edinburghu. Gosp. Sarolea je rodom francoski Belgijec, a je danes znan v vsem zapadnem svetu kot odlični francoski in angleški publicist in učnjak. Je tudi časten doktor večih univerz. Njegov sin je osebni tajnik prezidenta Masaryka. — Prof. Sarolea je odkrit prijatelj narodov Male antante, zlasti Čehov in Jugoslovancev. Ponovno že je zastavljal v angleškem časopisu svoje poroče za našo stvar in je še pred nedavnim časom vzbudil pozornost angleške javnosti z ostro polemiko proti Nemcu dr. Herz, ki je napadal v nekem angleškem listu Jugoslovane. Gosp. Sarolea je obiskal v spremstvu generalnega konzula gosp. dr. Beneša včeraj tudi pisarno Jugoslovanske Matice, kjer se je mudil celo uro in se pustil poučiti o obsežnem Matičnem delu. V razgovoru z nazočimi gospodi je pokazal veliko zanimanje in umevanje za naše kulturno življenje in posebno naše slovstvo; izjavil je, da je bil zlasti prijetno presenečen, ko je videl, koliko lepih prevodov imamo tudi iz angleščine. Posebno so se mu dopadla Shakespearjeva izdanja »Tiskovne zadruge«, ki jih hoče vzeti tudi seboj na Angleško kot primer pesniško dovršenih in tehniško okusno opremljenih prevodov velikega angleškega dramatika.

* Potovanje ministrov v Slovenijo. Kakor se poroča iz Beograda, sta ministra za kmetijstvo in javna dela odpotovala včeraj v Slovenijo, da se udeležita slavnostne otvoritve novega mostu, ki veže Prekmurje s Štajersko pri Veržeru.

* Redukcija pravosodnega uradništva v Sloveniji. Iz Beograda nam poročajo: Minister pravde je v razgovoru z različnimi poslanci poudaril, da sodna uprava v Sloveniji izvrstno funkcijonira in da je neutemeljen očitke, da ima preveč personala. Reducirajo se naj predvsem tista mesta, ki že itak niso zasedena. Minister meni, da ne bo moglo ostati pri sklepu finanjskega odbora, ker bi mogli na ta način znatno trpeti interesi pravosodstva.

* Kraljev dar slepecem. Kakor vsako leto po prevratu, tako je tudi letos naš kralj Aleksander za velikonočne praznike poslal slepim vojakom, otrokom, nameščenim v Domu slepcev v Zemunu, znatno količino kolačev, prhov, vina in tobaka.

* Akcija omladine v Sarajevu za rusko dečo. Sarajevsko časopisje poroča, da je akcija nabiranja prispevkov za rusko dečo, ki je bila organizirana za veliki petek, prilično le slabo izpadla. Vendar je bila situacija rešena s tem, da je omladina sama vzela stvar v svoje roke. Tako je omladina »Nove Otadžbine« sama zbrala dosegljivo nad 10.000 kron, a vodi še vedno energično akcijo v tem pogledu.

* Eksplozijska katastrofa v Bitolju. Okružni načelnik v Bitolju, Ljubić, je poslal notranjemu ministru poročilo, da se je večina bitoljskega prebivalstva preselila v sosednje vasi ali pa taborji v šotorih na bitoljskem polju. Vojstvo in orožniki neoprestano patrulirajo po mestu in pazijo, da se ne vrše tatvine privatne lastnine. Materialna škoda prebivalstva se ceni na 70 milijonov, škoda države pa na več sto milijonov dinarjev. Številni žrtve le vedno ni mogoče ugotoviti, ker ni mogoče priti na kraj eksplozije. Kolikor je znano dosedaj, so bile ubite 3

ženske in 1 moški, mnogo civilistov pa je težko ranjenih. Precejšnje žrtve ima vojaštvo. Vojno ministristvo je dobilo sporočilo, da je požar zadušeno in da se tudi ni več bati novih eksplozij. Interesantno je, da vojaške oblasti ločno odklanjajo vsako odgovornost za veliko katastrofo, ker so že ponovno zahtevale kredit, da bi se spravile velike zaloge municije, ki se nahajajo okoli Bitolja, pod krov. Poslanec Gjonović je vložil radi bitoljske katastrofe na vojnega ministra interpelacijo.

* »Prekmurjski Glasnik« je pričel zopet izhajati. Tiskal se bo odsedaj naprej v mariborski tiskarni.

* Pred občinskimi volitvami v Dalmaciji. Ministrstvo notranjih zadev je odredilo, da se izvrše vse potrebne priprave za občinske volitve v Dalmaciji.

* Ameriška pomoč za popravilo šol v južni Srbiji. Kakor poročajo iz Beograda, je ameriška misija izročila ministru prosvete znesek 190.000 dinarjev, ki naj se razdeli med šolske odbore v južni Srbiji za popravilo vseh vojni poškodovanih šolskih poslopij.

* Imenovanja v Justični službi. Imenovana sta: dr. Hinko Irgolič, okrajni sodnik in predstojnik okrajnega sodišča v Gornji Radgoni, za inspektorja drugega razreda in Josip Kavčič, okrajni sodnik v Murski Soboti, za sekretarja prvega razreda — oba v ministristvu pravde.

* Nova odvetniška pisarna v Ljubljani. Gospod dr. Stanko Lapajne, odvjetnik v Krškem, je odvetniški zbornici naznanil, da se v treh mesecih preseli s svoj pisarno v Ljubljano.

* Zvišanje poštnih in brzojavnih pristojbin za inozemstvo. S 1. majem se zviša poštna in brzojavna tarifa za inozemstvo, in sicer za 80 do 100 odst.

* Dijaški se ne sprejemajo v državno službo. Po novem zakonu o budžetnih dvanajstlinah se od 1. maja naprej ne bodo več sprejemali v državno službo visokošolci. Sprejemale se bodo odslej le osebe, ki so izpolnile vse strokovne pogoje.

* Boj proti mahuriji. Početkom prihodnjega meseca se poda v Makedonijo posebna antimalarična komisija, da nadaljuje svoje delovanje glede proučavanja in pobijanja mahurije v onih krajih. V Skoplju se ustanovi poseben institut mahurije in drugih bolezni.

* Kmetijski pouk za vojaške. Delegati kmetijskega in vojnega ministristva so izdelali pravilnik in učni načrt za pouk v kmetijstvu, ki naj se uvede za vojaške. Predavanja naj bi bila teoretična in praktična. Na ta način bi vojaški s kmetov svoj prosti čas uporabili za pouk v modernem kmetijstvu.

* Studij oficirjev na univerzah. Iz Beograda nam poročajo: Vojni minister je dovolil, da smejo oficirji, ki obiskujejo predavanja na vseučiliščih, prihajati k predavanjem v civilni obleki in ravno tako tudi k izpitom.

* Smrtna kosa. V Ljubljani je umrl v 90letni starosti trgovec, g. Ivo Premrl. V Trstu umirovljeni višji poštni oficijal, g. Viktor Cegnar, sin slovenskega pesnika in pisatelja Franca Cegnarija. Blag jima spomin!

* Oživiljena »Prosveta«. Pretekli mesec je bil prvič po prevratu izvoljen novi odbor podravske podružnice »Prosvete« v Mariboru. V četrtek se je vršil sestanek v mariborskem Narodnem domu, na katerem se je razpravljalo o sedanjem stanju »Prosvetnih« knjižnic in ustanovitvi novih s sodelovanjem sokolske župe. Danes zvečer se vrši nov sestanek naprednih akademikov in starešin v restavraciji »Fah Wildt«.

* Zborna seja višjega šolskega sveta se vrši v četrtek, dne 27. aprila. Na dnevnem redu je oddaja razpisanih služb na meščanskih šolah v Celju in v Mariboru, premembna disciplinarna rešila glede poseta gledaliških predstav po učencih ter stalna oddaja učiteljskih, odnošno nadučiteljskih mest v Koprivniku, Stalcerjih, Žužemberku, Mozlju, Ribnici, Mengšu, Kamniku, Novem mestu, Mozirju, Čadramu, Mariboru, Framu, Jarenini, Sv. Marjeti ob Pesnici, Račah, Celju, Bregu pri Ptujju. Oddalo se bo mesto učitelice ženskih ročnih del v St. Lj. pod Turjakom, Smiklavžu, St. Vidu nad Valdekom, pri Sv. Tomažu in na Ruvcu, kakor tudi mesto voditeljice na I. mest. otroškem vrtcu v Ljubljani. Na dnevnem redu je tudi več učiteljskih disciplinarnih zadev. Spored seje obsega tudi še razrešitev šole na Polzeli v šestrazrednici, ustanovitve samostojne dvo-razrednice v Podpeči, eistemiziranje 2 učnih mest za srbsko-rusko na osnov. šolah v Mariboru ter nekaj predlogov za vpokojitev učiteljev.

* Krčevinska afera, ki je vzbujala svoječasno dosti zanimanja, se je razpravljala včeraj pred mariborskim sodiščem. Bivši klerikalni gerent Inkret je kupil imenom občine v Tomšičevem dvoredu v Mariboru vojaško barako, nato pa skupno s stavbenikom Peklarjem les prodal in dobiček v znesku 19 tisoč kron vtaknil v žep. Razprava je bila zelo zanimiva, a je bila preložena.

* Darujta za »Dečji in materinski dom« pri vsaki priliki! Rojaki, rojakinje, skrbite za dečo svojega naroda, skrbite za njene matere! Vsa najmanjši dar je dobrodošel!

* Nezaslišana nesramnost. Pod tem naslovom piše tržaška »Edinost« sledeče: Prejeli smo iz Ljubljane dve leposlovni knjigi. Zgodilo pa se je nekaj nezasiš-

nega, neverjetnega. Na raznih straneh je neka naka napisala v velikih črkah vzklik kakor n. pr. W. D'Annunzio! W. Il Fascio! (pod tem vzklikom je napisan fasisovski znak) W. La Dalmazia Italiana! A morte i Porcari Jugoslavi! Porchi de Sciavi! Ovoja s knjigami sta došla zaprti. Kje se je mogla dogoditi ta nesramnost? To je nekulturen čin, ki mu ga ni enakega! List zahteva, da se izvede stroga preiskava in da oblasti krivce, ki jih ne bo težko dobiti, pokličejo na odgovor. S takimi nesramnostmi se spravlja v nevarno igro ugled državne uprave in države same kot take. — Zopet jasen dokaz barbarških kulturonošev!

* Zasební uradniki mariborske oblasti se organizirajo v posebno organizacijo. Danes se vrši seja pripravljalnega odbora, ki bo izdelal pravila in izvedel tudi organizacijo.

* Neprevidezost. Josip Potočar, posestnik iz Razovega pri Novem mestu, je popravljal in nasipal pot. Po potrebnem kamenju je šel v hrib. Tam je navrtal dva naboja in ju vžgal, a se je razpočil samo eden. Neračpočenega je hotel očistiti in vnovič nabasati. Vili je v naboj vodo in potem z žličko pobiral ven smodnik. Kljub temu se je naboj vnel in eksplodiral in je bil Potočar poškodovan po levi roki in levem očesu.

* Samomor. Včeraj popoldne je izvršil v Mariboru v Gregorčičevi ulici kamnosek Karel Kocjančič samomor. Poginil si je kroglo v levo stran glave. Ker je zdravnik izjavil, da je vsaka pomoč odveč, ga sploh niso odpeljali v bolnico. Kocjančič se v resnici umrl že ob 17. uri. Vzrok samomora ni znan, govori pa se, da je Kocjančič dopoldne govoril, da se bo ustrelil, ako ne dobi do 13. ure 100.000 kron, ki jih nujno potrebuje.

* Pod vlak je padel. Alojzij Lenart, rudniški delavec v Zagorju ob Savi, se je podal za praznike na obisk k staršem na Moravsko goro. Ko se je včeraj vračal v Zagorje, je hotel na kolodvoru izstopiti, a so bila vrata voza zaprta. Poskušal jih je na vse načine odpreti, a zaman. Vlak se je med tem že pričel pomikati. Lenart je poskušal še enkrat, nakar so se vrata čisto rada odprla. Ker pa Lenart ni bil na to pripravljen, je zgubil ravnotežje in padel pod vlak, ki mu je odtrgal levo roko in ga poškodoval tudi po glavi in životu. Po odhodu vlaka so našli Lenarta nezvestnega na tiru in so ga s prvim vlakom odpeljali v ljubljansko bolnico.

* Nesreče in nezgode. Josip Znidaršič, 14letni sin posestnika iz Grabovega pri Cerknici, je pomagal voziti gnoj na travnik. Ko so šli s praznim vozom po hribu navzdol, se je voz prevrnil, nakar so se konji splašali in zdirjali po hribu navzdol. Znidaršič je padel pod košaro za gnoj in so ga konji vlekli z vozom vred skozi vso vas. Ustavili so se šele doma na dvorišču. Znidaršič je dobil po vsem životu tako resne poškodbe, da so ga morali oddati v bolnico. — Marija Grošelj, delavka svečarne Dolničar & Rihart na Vožarskem potu v Ljubljani, je pri balinanju s kamenjem vrgla kamen tako nerodno, da je zadel njeno varšičko Marijo Zupan v čeljust in ji izbil dva zoba. — Ivan Leskovec, posestnikov sin iz Hotedrače, je pri delu v hribu spodrsnil in si poškodoval desno koleno. — Francetu Strniš, rudarju v Hrastniku, je pri delu padel kamen na desno nogo in mu jo strl. — Na žebelju je stopil Stefan Husar, težak pri stavbi tverdi Slograd. V Ljubljani, zaposlen pri stavbi tovarne Poljak. Ker je bil bos se mu je žebelj zadel močno v nogo in je nastalo zastrupljanje.

* Strela ubila moža. Iz Beltine v Prekmurju se je dne 18. aprila vračal čevljarški mojster Ivan Mančec s svojo ženo na svoj dom v Rakovo. Na potu ju je dohitela nevihta. Ko sta bila že blizu doma, je nenadoma udarila strela in na mestu ubila moža, žena pa se je onesvestila. Ženo, ki je bila že prej bolehnna, so prepelejali na njen dom. Mančec je bil prihljubljen v celi okolici.

* Defraudacija državnega denarja. Sarajevska policija je aretirala te dni rakunjskega uradnika pri tamkajšnji pokrajinski upravi L. Ivkoviča, ki je ponesveril nad 100.000 kron uradnega denarja. Svojim intimnim prijateljem je nakazoval velike zneske, katere je pripisal vedno šele tedaj, ko je nakazno pole že podpisal njegov šef. Te zneske so si potem razdelili. Ivkovičevim manipulacijam so prišli te dni na sled ter ga djali pod ključ.

* Nepoštejni orožnik. Pred mariborskim kazenskim senatom se je zagovarjal včeraj bivši orožnik v Selnici na Dravo, Anton »Irovnik«, ki je svojemu komandantu, naredniku Črnku ukradel iz kovčka 4000 kron denarja. Grmek je prvotno mislil, da se je vstrel pri štetju, pozneje pa si je zaznamoval vse tisto, kar je našel enega pri žirovniku, ki je tatvino končno tudi priznal. Bil je obsojen na 5 mesecev težke ječe in povračilo ukradene vsote v skupnem znesku 16.000 kron.

* O grozovitim umoru v Zagrebu so nam dodatno poročali: Preiskava o strahovitom umoru, katerega je izvršil pokovski pomočnik Josip Petrovečki na svoji gospodinjini an ljubici Sofiji Ulaamec, je v polnem teku. Iz dosedanjega zasliševanja policija ni mogla dobiti jasne slike o zločinu, pač pa je ugotovila mnogo protislovja, valed česar je bil razen morilca aretiran tudi mož umorjenke pekovski mojster Matija Ulaamec ter evakinja in priležnica Josipa Petrovečkoga Ana Petrovečki.

Gospodarsko

S SVETOVNEGA SLADKORNEGA TRGA.

Pri nas se seje največ sladkorne pese v Sremu in v Voljvodini, kjer oziroma v katere bližini se nahaja večina naših sladkornih tvornic, katerih imamo v cellem osem. Vreme za setev ni bilo povsod povoljno. — Tvornice so pred kratkim zvišale cene, in kakor se sedaj poroča, se bodo povišale tudi monopolne takse na sladkor.

V Českoslovaški je bilo pretekli teden nekaj lepih dni, ki so bili povoljni za poljska dela. Vendar je obdelovanje polja za sladkorno peso zaostalo, ker se še ni posejalo povsod niti žito, ki ima prednost pred peso. Ponekod se setev sladkorne pese sploh ni pričela in se bo vršila še v početku maja. Letošnja izredna zakasnitev bo imela gotovo zelo dalekosežne posledice. — V sled visokega stanja českoslovaške krone zelo zastaja izvoz českoslovaškega sladkorja. Da se doseže pariteta svetovnega trga, je znižala českoslovaška sladkorna izvozna družba cene vsem vrstam sladkorja za pol Kč pri kg.

Podobne razmere glede stanja setve so tudi v Nemčiji. Kmetje še imajo opravka s pomladno žitno sestvijo, zato bo setanje pesi trajalo še maja. Domneva se, da bo vsled tega letošnja letina sladkorne pese mnogo slabša, nego je bila lani. Vlaga za seme je Českoslovaški in Nemčiji dovolj.

Trsna žetev na Kubi izredno dobro napreduje. Do 8. t. m. je znašala celokupna produkcija v kubanskih tvornicah 2.180.800 ton proti 1.785.446 tonam v kampanji 1920-21 in 2.204.993 tonam v kampanji 1919-20. Kakor poročajo, so tri velike tvornice že končale kampanjo. Neka centev kubanske žetve na 3.500.000 ton se smatra danes splošno za preizkus. Govori se o 3.750.000 tonah in še več. Če bo kampanja še nadalje tako ugodno potekala, je pričakovati celo okoli 4 milijone ton.

Kubanski sladkor je svoječasno vsled nizke cene huko konkuriral českoslovaškemu sladkorju. Pozneje se je českoslovaški sladkor, ki je mnogo finejši, zopet uveljavil. Sedaj pa izvoz českoslovaškega sladkorja ponovna zastaja vsled porasta českoslovaške krone.

Zaostala setev v Českoslovaški in v Nemčiji bo najbrže povzročila slabo pesno letino, kar bi prineslo visoke cene sladkorju v obeh državah in med drugim tudi nam, ki ne pridelamo dovolj sladkorja za domače potrebe in ki smo odjemalci českoslovaškega sladkorja, ako ne bodo v tem slučaju kampanje v drugih državah tako povoljne, da bodo držale češke cene nizko. Velika množina kubanskega sladkorja bo gotovo zadrževala svetovne cene sladkorju.

— Proti izhodu Jadranske železnice v Kleku. Iz Beograda poročajo: Med načrti Jadranske železnice se nahaja tudi eden z izhodom na morje v Kleku. Ker se temu načrtu s merodajnih strani posveča velika pažnja, je poslala splitska občina ministrskemu predsedniku in merodajnim faktorjem brzojav, v katerem opozarja na nepraktičnost in nemožnost izgradnje luke v Kleku ter pravi, da bi bil to atentat na interese vsega dalmatinskega primorja in na interese prometa in trgovine ter razpisavanje bojnih vsot za najtežje izvedljiva pristaniška dela. Podoben brzojav je odposlala tudi splitska trgovinska in obrtna zbornica.

— Zastoj poštnih paketov na carinarnicah. Pri carinjenju poštnih paketov je nastal velik zastoj vsled zabrane uvoza luksuznega blaga in odredbe o uverenjih s strani odbora Narodne banke. Tako se nahaja na carinarnici v Zagrebu neocarinenih pet vagonov paketov, ki so prišli brez uverenja, ker so bili naročeni za časa, oziroma prej, nego je stopila v veljavo zabrana uvoza luksuznega blaga. V Zemunu je 12 vagonov tega blaga; istotako se nahajajo velike količine v Beogradu, Ljubljani, Mariboru, Subotici itd. Ker je blago večinoma sezonsko, imajo trgovci vsled zastaja mnogokrat veliko izgubo. Generalna direkcija carin je stavila valed tega predlog generalnemu inspektoratu, da se dovolijo olajšave in da se ti paketi prostustijo. Istotako je poštno ministristvo zahtevalo, da se zaostanki čim prej rešijo.

— »Petovija«, usnjarska industrija d. d. na Bregu pri Ptujju je imela I. redni občni zbor dne 19. aprila v prostorih ljubljanske kreditne banke v Ljubljani, kjer ima svoj sedež. Iz poslovnega poročila je posneti, da se to novo podjetje povsem lepo razvija. V prvem poslovnem letu se je razširila usnjarska za vegetabilno strojenje, uredila se je moderna tovarna za kromovo strojenje, tovarna za čevlje, oddelek za izdelovanje gamaš, torbic in fine galanterije. Že v prvem letu je podjetje napredovalo tako, da je moglo prevzeti veliko dobavo čevljev za našo vojsko. Izdelki gamašnega in galanterijskega oddelka so že dobro uvedeni v celi državi. Podjetje, ki je v začetku leta 1921 dajalo zaslužek 183 delavcem, je imelo koncem leta 1921 zaposlenih že 406 delavcev. Tovarna za čevlje je urejena za dnevno produkcijo do 1000 parov, tovarna za usnje more strojiti letno do 150 vagonov velikih kož, kromova strojna do 150.000 drobnih kož; gamašni oddelek izdeluje letno čez 20.000 parov gamaš. Tako je tej domači industriji zagotovljena podlaga za nadaljnji razvoj. Po dotiranju rezervnega

sklada, ustanovitve podpornega fonda za uslužbence in zakonitih odpisov, se je sklenilo, izplačati delničarjem 6 odst. dividendo, to je 24 K na vsako delnico.

— »Koranti«, d. d. prva jugoslovanska industrija azbestnega škrljencev v Karlovcu povišuje svojo delniško glavnico od 25 na 40 milijonov kron z izdajanjem 37.000 delnic po nominali 4000 K.

— Dobava mesa. Komanda Dravske divizijske oblasti v Ljubljani naznanja, da se bo sklenila dne 25. aprila ob 10. uri dop. pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani ter pri Komandantu mesta v Slovenski Bistrici in Ptuj pismena neposredna pogodba glede dobave mesa za garniziji Slovenska Bistrica, oziroma Ptuj za čas od 1. maja do 30. junija 1922. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani, pogoji pa pri navedenih vojaških oblastih na vpogled.

— Carinski nadavek (aggljo) v Italiji je določen pri plačanju carine v bankovcih od 15. do 30. aprila z 268 odst. to je 3,68 kratna temeljna carina.

— Avstro-ogrška banka. Z Dunaja poročajo: Dne 25. aprila se vrši seja generalnega sveta Avstro-ogrške banke. Guverner bo na seji poročal o poteku in uspehu poslednjih likvidacijskih pogajanj. Likvidator dvorni svetnik dr. Luxardo se je podal v Pariz, da bi glede priznanja sklenjenih dogovorov o likvidaciji skupno z v Parizu bivačojima likvidatorjema de Monies-om in Zeceanu-jem stopil v stik z reparacijsko komisijo. Povratek likvidatorjev na Dunaj se pričakuje šele kveem aprila. — Letna bilanca avstro-ogrške banke bo najbrže objavljena prihodnji mesec.

— Zadolžitve Madžarske pri madžarskem novčaniškem zavodu. Madžarska vlada se je te dni zopet zadolžila pri novčaniškem zavodu za 400 milijonov madžarskih kron. Predumji na državne blagajno so dosegli sedaj višino 3,4 milijarde Km. Obtoč državnih bankovcev je znašal dne 15. aprila 29,9 milijarde madžarskih kron.

— Predprodaja pšenice v Madžarski. Iz Budimpešte poročajo: V komitatu Heves so agenti žitnih trvdik nakupovali pšenico letošnje žetve po 4000 Km (to je preko 1500 jugoslovanskih kron) za 100 kg.

Borza

Zagreb, devize: Berlin 24 — 25, Milan 353 — 370, London 270 — 300, New York 65 — 66, Pariz 600 — 625, Praga 130 — 145, Svici 1275 — 1300, Dunaj 0,86 — 0,90, Budimpešta 8,75 — 9,25, valute: dolarji 64 — 65, 20 K v zlatu 200, napoleoni 200, lire 345 — 355.

Banka za Primorje 165 — 168,50. Trg. obrtna banka 61 — 62,50. Hrv. eskomptna banka 195,50 — 197,50. Jadranska banka 290 — 295. Jugoslovanska banka 119 — 122,50. Ljubljanska kreditna banka 245 — 251. Slavenska banka 120 — 124. Pratekdionca 1248 — 1250. Rečka puška banka 110 — 112,50. Slov. eskomptna banka 160. Srpska banka 182,50 — 185. Eksploatacija drva 145. Dubr. paroplovna družba 1400 — 1426. Goranin 165. Nar. šumska industrija 130 — 135. Našička industrija drva 124. Gutman 320 — 335. Slavonija 130 — 135. Union 725 — 750. Trbov. premogok. družba 260 — 265.

Beograd, devize: Berlin 25,20 — 25,35. Budimpešta 9,50, Bukarešta 59, Rim 375 — 390, London 310 — 320, New York 70, Pariz 625 — 640, Praga 136 — 143, Dunaj 0,93 — 0,95.

Dunaj, devize: Zagreb 2722 — 2728, Beograd 10,858 — 10,882, Berlin 2795 — 2805, Budimpešta 989 — 995, London 33,950 — 34,040, Milan 41,620 — 41,680, New York 7681,50 — 7693,50, Pariz 71,450 — 71,550, Praga 15,190 — 15,210, Sofija 5320 — 5330, Varšava 199 — 205, Curilj 149,375 — 149,625, valute: dolar 7631,50 — 7643,50, levi 5220 — 5230, s. marke 2820 — 2830, funti 33,825 — 33,875, franki 71,350 — 71,450, lire 41,420 — 41,480, dinar 10,788 — 10,812, poljske marke 192 — 203, leji 5624 — 5636, švic. franki 149,125 — 149,375, češke krone 15,165 — 15,185, madžarske krone 994 — 1000.

Praga, devize: Berlin 18,05 — 18,45, Curilj 988 — 992, Milan 274,50 — 276,50, Pariz 470,50 — 472,50, London 224 — 226, New York 50,70 — 51,30, Beograd 71,50 — 72,50, Sofija 34,85 — 35,65, Dunaj 0,56 — 0,76, Varšava 1,24 — 1,44, Budimpešta 6,50 — 6,90, valute: marke 18,05 — 18,45, švic. franki 983 — 987, lire 271,50 — 272,50, franki 467,50 — 469,50, funti 223 — 225, dolar 50,70 — 51,30, dinar 71,50 — 72,50, levi 33,60 — 34,40, avstrij. Zigosane 0,61 — 0,81, poljske marke 1,24 — 1,44, madžarske krone 6,50 — 6,90.

Curilj, devize: Berlin 1,83, New York 5,14, London 22,72, Pariz 47,82, Milan 27,82, Praga 10,15, Budimpešta 0,65, Zagreb 1,75, Varšava 0,14, Dunaj 0,067/4, Zigosane 0,067/4.

Berlin, devize: Rim 1473,15 — 1476,88, London 1208,45 — 1211,55, New York 273,27 — 273,97, Pariz 2544,30 — 2550,70, Svica 5300,85 — 5311,15, Dunaj 355,59 — 395,50, Praga 543,20 — 544,70, Budimpešta 34,95 — 35,05, Sofija 192,75 — 193,25.

Objave

Pevci ljubljanskih pevskih zborov!
Udeležite se pogoja narodnega mučenika Kromarja danes v soboto ob 4. popoldne! Zbirališče ob triletni na pet pred vojaškim streliščem na Dolenjski cesti. Pojo se nagrobni: »Vigred in Blagor mu.« Note naj vsako društvo za svoje pevce prinese seboj!

Sokolsko društvo v Šiški. K pogrebu narodnega mučenika Kromarja se zbiramo v kroljih v soboto dne 22. t. m. točno ob 3. uri pred društveno telovadnico. — Zdravo!

Šentjakobčane zlasti svoje člane in članice vabi Gospodarsko napredno društvo za šentjakobski okraj, naj se v čim večjem številu udeležijo pozdravne večera na čast predsedniku demokratične stranke Ljube Davidoviča v soboto ob 8. uri zvečer v dvorani Kazine. Vstop prost.

Deželni muzej v Ljubljani bo začel s tednijo, 23. t. m., zopet splošno dostopen vsako nedeljo od 9. — 12. ure popoldne.

Društvo »Soča« v Ljubljani opozarja svoje člane in prijatelje društva, da predava v soboto dne 22. t. m. točno ob 8. uri zvečer v salonu hotela Lloyd g. Franc Merljake utiskih na doberdošnji fronti. Vstop prost. K obilni udeležbi vabi odbor.

Francosko predavanje v Ljubljani. Gospod Gabriel Mourey, ugleden francoski kritik in poznavatelj zgodovine umetnosti, se bo na svojem potovanju po Jugoslaviji ustavil tudi v Ljubljani, kjer bo imel v nedeljo, dne 23. t. m. ob 8. uri zvečer javno predavanje v veliki dvorani univerze pod pokroviteljstvom tukajšnega Francoskega Instituta. Predavanje »O francoski skulpturi od 12. do 19. stoletja« bo pojasnjevalo 80 izbranih skulptur in slik. Vabljeni so vsi prijatelji umetnosti in francoskega jezika.

Predavanje o »načrtu zakona o obli državnih uprav« priredi »Društvo konceptnih in strokovnih političnih uprav« v Sloveniji v nedeljo 23. t. m. ob 10. uri popoldne v sejni dvorani mestnega magistrata ljubljanskega. Predava okrajni glavar dr. Pirkmayer iz Ptuja. Vstop prost. Društveni člani in vsi, ki jih predmet zanima, uljudno vabljeni.

Javna dražba. Mestni magistrat ljubljanski razpisuje za ponedeljek dne 24. t. m. ob devetih dopoldne v hiši Stari trg št. 17/II. javno dražbo raznega pohištva, posode, preprog itd.

Splošno žensko društvo prosi, da se mu zgledajo vse učiteljice, ki so usposobljene za pouk na gospodinjskih šolah ali tečajih. Kje so študirale, kakšne izpite in kakšno prakso imajo? Pismene prijave na naslov društva, Ljubljana, Rimska cesta 20.

Članice bivešega »Socialno-gospodarskega in kulturnega ženskega društva«, ki imajo dobiti še popust od raznih ljubljanskih trgovcev in obrtnikov, naj se oglasijo v torek, 25., četrtek 27., ali soboto 29. t. m. v Splošnem ženskem društvu, Rimska cesta 9, vsakokrat ob 5. do 7. ure zvečer. Kdor se do 30. t. m. ne javi, izgubi popust minulega leta, ki zapade v svrhe »Splošnega ženskega društva«.

Občni zbor »Ženskega telovadnega društva v Ljubljani« se je vršil dne

30. marca v I. v županovi pisarni na magistratu. Občni zbor je otvorila in vodila predsednica gospa Franja dr. Tavčarjeva. Iz tajniškega poročila, ki ga je podala tajnica ga. Kroftova se razvidi vsestranski razvoj društva v raznih sportnih panogah. Posamezni odseki kažejo velik napredek od lanskega leta. Blagajniško poročilo izkazuje aktivno stanje društva. Društvo se je reorganiziralo, sprejelo pravila in imelo: Društvo Atona, Ljubljana. Novosestavljena pravila so bila soglasno sprejeta in potrjena. Izvolitev odbora: predsednica: ga. dr. Tavčarjeva, podpredsednica: ga. dr. Kokačeva, tajnica: ga. Kroftova, II. tajnica: gospodična L. Štebljeva, I. blagajničarka: ga. Mira dr. Zirovnikova, II. blagajničarka: ga. Bogadyeva, odbornice: ga. Pistarjeva, ga. Gašperlinova, ga. Hudovernikova, ga. Jelačičeva, ga. Janežičeva, ga. Novakovičeva, ga. Pajničeva, ga. dr. Ravniharjeva, ga. Šapja, ga. Škofova, ga. dr. Švigeljeva, ga. prof. Wessnerjeva, pregledovalki računov: ga. Oričarjeva in ga. dr. Majaronova. Zapisničarica: g. Anica Tavčarjeva.

Otroško igrišče »Ženskega telovadnega društva v Ljubljani«. Ker se bo na sportnem vežališču v Tivoliju zgradilo za pomladno sezono še en tenis prostor se ne more otvoriti otroško igrišče s prvimi leprimi pomladnimi dnevi v lanskem obsegu pod nadzorstvom vrtnarja. Da pa ne stoji prostor neizrabljen, da društvo igrišče na razpolago otrokom pod nadzorstvom starišev ali služkinj proti mesečni odškodnini 10 Din za rodbino do preklica.

Društvo stanovanjskih najemnikov v Celju. Iz Celja se nam poroča, da se razširi delokrog dosedanjega »Društva stanovanjskih najemnikov za Slovenijo v Celju«, ki je bil v socialdemokratskih rokah, in se vrši radi tega izredni občni zbor dne 13. maja t. l. ob 20. uri v gostilniških prostorih celjskega »Narodnega doma«. Na dnevnem redu so volitev novega odbora in zastopnikov v stanovanjsko komisijo ter sprememba pravil.

Železniki. Naš »Sokolski dom« se ravnokar dovršuje. Svoječasno smo razposlali nekaterim nabiralne pole. Prosim, da nam jih vrnete z morebitno nabranimi prispevki, ker denar nujno rabimo. Zdravo! Telovadno društvo »Sokol«.

Gradba »Sokolskega doma« na Bledu. Sokol na Bledu je pričel graditi svoj lastni dom. V to svrhu izda gradbeni odsek društva, posebne nabiralne pole, katere bodo označene z društvenim pečatom ter podpis starosta in tajnika. Vsak imetelj te nabiralne pole je član »Sokolskega društva Bled« in se mora pri pobiranju raznih darov ter drugih prispevkov kot tak legitimirati. Vsak drug imetelj teh nabiralnih pol, ako ni član »So-

kolskega društva Bled« so imeli posebno društveno pooblastilo s katerim se bo legitimiral. Opozarjamo vse brate in sestre ter vse prijatelje sokolstva, da ta dom ne bo imel samo lokalnega pomena, marveč je v interesu vseh obiskovalcev Bleda. — Zdravo!

Velikodušen dar Sokola v Konjicah. Gospod ravnatelj Križnič v Mariboru je naklonil Sokolu v Konjicah kot prispevek za zgradbo sokolskega doma 10.000 K. Blagemu dobrotniku priskrba hvala v željo, da bi našel kaj posnemalcev. Sokolski dom v Konjicah je nujna narodna potreba. Rodoljubni, posnemajte brata-mecena! Darove sprejema »Odsek za zgradbo sokolskega doma v Konjicah«.

Za gladojčce v Rusiji je nabral g. Ante Grafenauer, Vransko Din 312.50. Denar je dvigniti v upravi »Jutra«.

Poročni dar kralju Aleksandru. Iz Slovenjgradca nam poročajo: Tukaj se je vršila pod predsedstvom okrajnega glavarja dr. Ipatva anketa zastopnikov slovenjgraškega, marenberskega in šoštanjskega okraja, duhovščine, učiteljskega, industrice, veleposrednikov in trgovcev, pri kateri je bilo soglasno sklenjeno, pokloniti Nj. Velicanstvu kralju Aleksandru v znak udanosti kot poročni dar krasno vprego za štiri konje s srebrnimi okovi. Vprega bo izdelana v šoštanjski tovarni za usnje. — V spomin na kraljevo poroko je bilo pri anketi nadalje sklenjeno, ustanoviti za slovenjgraški politični okraj »protituberkulozno ligo« s sedežem v Slovenjgradcu. Tozadnja pravila so že izdelana ter bodo v kratkem predložena v odobrenje pokrajinski upravi za Slovenijo v Ljubljani. Anketa je slednjič tudi sklenila, pozvati vse občine slovenjgraškega političnega okraja, da podpirajo na dan kraljeve poroke občinske reveže na primeren način.

Srečolovi, tombole in razne loterijske igre. Prejeli smo: Kmetijsko ministrstvo je odločilo, da izdaja v smislu člena 13. zakona z dne 28. novembra 1921. »Uradni list« št. 13/26 z dne 11. februarja 1922. edino le omenjeno ministrstvo dovoljenja za prirejanje srečolovov, tombole in raznih loterijskih iger. Prošnje za dovoljenje takih iger je torej nasloviti in odposlati ministrstvu za poljedelstvo in gozde v Beogradu.

Izpit za živnoizdavniki fizikalni se bodo vršili v drugi polovici meseca maja. Prošnje za priprave k izpitu je vložiti pri pokrajinski upravi za Slovenijo do 30. aprila.

Preizkušnje iz državnega računovodstva se začne v pomladanskem terminu v ponedeljek dne 15. maja 1922. Prijave za preizkušnje je vložiti do 30. t. m. pri predsedniku izpraševalne komisije, računovodstvo delegacije ministrstva financ v Ljubljani.

Na tehniški srednji šoli v Ljubljani je razpisanih s pričetkom prihodnjega šolskega leta pet profesorjskih mest za inženjerje in sicer: dve učni mesti za arhitektsko stroko, dve za elektrotehniko in eno učno mesto za strojno stroko. Prošnje je vložiti do 15. junija. Natančnejši pogoji so razvidni iz razpisa v 39. številki »Uradnega lista«.

Pomoč gladnim v Rusiji.

Koncem marca se je končno tudi v Ljubljani konstatiral odbor za pomoč gladnim v Rusiji. V odboru so zastopane vse slovenske stranke, važnejše kulturne in humanitarne organizacije. Pokroviteljstvo so prevzeli: g. pokrajinski namestnik Ivan Hribar, g. knez in škof Anton B. Jeglič, rektor vseučilišča g. prof. dr. Oojmir Krek in župan mesta Ljubljane g. dr. Perič. Vse v odboru zastopane stranke in korporacije bodo prilejale zbirke in priobčevale prispevke v svojih glasilih. Zbran denar bo skupno naložen v poštne hranilnice in se bo dal na razpolago dr. Nansenovi akciji, ki že danes oskrbuje okoli 500.000 otrok in ki tudi sicer organizira po gladojčih kraji Rusije kuhinje in bolnice. Stroški za prehrano enega človeka do nove žetve znašajo tri dolarje (okoli 900 naših kron). Zbirke socialističnega delavstva se bodo pošiljale preko internacionalnega delavskega odbora za pomoč Rusije, ki je poslal v Rusijo 24 transportov z živili in obleko za 12.000 ljudi in ki je razen tega opremil celo vrsto bolnic in otroških domov. Dalje se bodo pošiljali prispevki socialističnega delavstva preko internacionalne akcije amsterdamske strokovne internacionale, ki je do pred kratkem vzdrževala 40.000 otrok in ki zviša sedaj to število na 100.000.

Prof. dr. Nansen, prof. dr. Muhlen (vodja ekspedicije nemškega Rdečega križa), vodja ameriške pomožne akcije itd. so protestirali proti tem, ki so se pojavile v Evropi in ki so govorile o izropanju pomožnih vlakov v Rusiji. Doktor Nansen je izrecno konstatiral, da so sedaj vsi vlaki prišli na določena mesta, da ni bli v Rusiji noben vlak izropan in da so sovjetske vlasti vedno v najlepši slogi delovale z inozemskimi komisijami. Ruska vlada sama vodi velikansko akcijo za pomoč gladojčim in vzdržuje okoli 2.000.000 otrok ter odpravlja, v kolikor to

dopušča transportne razmere, ljudi iz gladojčih gubernij v druge gubernije. Ruske cerkve so se odločile, da prodajo svoje zlato in drago kamenje v korist gladojčim. V inozemstvu so do sedaj največ dali organizirani delavci vseh socialističnih skupin, ameriška država, ki je dala 20.000.000 dolarjev, razni Rdeči križi in Sveta stolica, ki je pozvala v posebnem pismu vse vernike, da pošljejo prispevke.

DRŽAVNA BORZA DELA.

Pri vseh podružnicah »Državne borze dela« v Ljubljani, Mariboru, Ptujju in Murski Soboti je iskalo v preteklem tednu od 2. do 8. aprila 1922 dela 232 moških in 158 ženskih delavskih moči. Delodajalci so pa iskali 239 moških in 209 ženskih moči. Posredovanj se je izvršilo 157.

Promet od 1. januarja do 8. aprila t. l. izkazuje 8291 strank in sicer 3652 delodajalcev in 4639 delojemalcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 1662.

Dela iščejo vinčarske družine, strojni in stavbeni ključavničarji, kovači, krojači, šivilje, peki, mlinarji, mesarji, sedlarji, natakariče, natakariji, dlnarji, dlnarice, pisarniške moči, vzgojiteljice, vajenci, vajenke itd.

V delo se sprejemajo: rudarji, čevljarji, mizarji, zidarji, tesarji, stavbeni in strojni ključavničarji, vinčarske družine, drvarji, sodarji, vzgojiteljice, služkinje, kuharice, sobarice, vajenci, vajenke itd.

RADIUM NA SMETIŠČU.

Sir Ernest Rutherford je pripovedoval pri nekem svojem predavanju, kako so rešili košček radija iz smetišča. Košček je bil vreden 5000 dolarjev. Bilo je v eni velikih ameriških bolnic in baš so uporabljali radijevo izžarjevanje za lečenje nekoga bolnika, kar se je dragocena malenkost naenkrat nekam izgubila. Izprva so sumili bolnika, da je bogastvo pogotnil, toda bolnik je ogorčeno tajil, da bi bil pojedel 5000 dolarjev, ko stane vendar en sam dolar nad 300 naših kron. Iskali so in iskali, brez uspeha. Končno je nekdo med njimi šel pogledat v čeber za smeti in res je bil v smeteh izgubljeni drobec dragocenega radija. Preveč goreča strežnica ga je bila z drugimi »smetmi« vred pometla.

Odgovorni urednik Fr. Brozovič. Lastnik in izdajatelj Konzorcij »Jutra«.

Mali oglasi

Stanoje do 20 besedi 5 Din, vsakih nedeljskih 5 besedi 1 Din. — Trgovski oglasi, dopisovanja, napovedanja do 20 besedi 5 Din, vsakih nedeljskih 5 besedi 3 Din. — Plače se vspej. (Lahko tudi v manetih.) Na vprašanje se odgovarja le, ako je vprašanje priloženo čezmaka se odgovor.

Službe

Poslovodja, 1106
sedaj vode večjo tvrdo na deželi, želi s 1. junijem ali po dogovoru nastopiti enako mesto. Cenjena dopise pod »Marljivost« na upr. »Jutra«.

Tehniški uradnik

išče v svrhu slovenske konverzije neodvisno damo srednje starosti v Ljubljani ali okolici. Dopisi v nemškem jeziku blagovolijo naj se poslati upravi »Jutra« pod »Priateljstvo«. 1116

Trgovski pomočnik, vojaščine prost, dobro izveščen, manufakturnist in spreten prodajalec, se sprejme takoj v trgovini mesenega blaga Ivan Veselič, Ormož. 1138

Prodajam

Otroška postelj, prav dobro obranjena, z mrežo in predalom se proda. Oglejte se jo lahko od 18. t. m. dalje. Naslov pove uprava »Jutra«.

Voš dreves, uporabljen za stropne konstrukcije ali rezanje desk, se

Kupim

V prijaznem kraju blizu železnice, kupim malo hišo z nekaj zemljiščem in tudi malim gozdom v bližini Bleda ali Radovljice. Kupim tudi zemljišče brez hiše, ako na lepem kraju. — Ponudbe s ceno pod »K. S.« pošto-ležeje Jesenice, Gorenjsko. 1192

Vremensko poročilo

Ljubljana, 21. aprila 1922. Ljubljana 306 m nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0-10	Padavine mm
Ljubljana	7.	761.8	3.3	sev. zap.	oblačno	0.8
Ljubljana	14.	759.3	9.8	brevetna	več obl.	—
Ljubljana	21.	760.1	5.2	jug. vzh.	več jasno	—
Zagreb	7.	760.5	5.0	brevetna	dež	3.0
Beograd	7.	769.3	9.0	sev. zapad	oblačno	2.0
Budaj	7.	761.9	3.0	—	—	—
Praga	7.	—	—	—	—	—
Inomest.	7.	760.9	4.0	brevetna	dež	1.0

V Ljubljani barometer nestan., temper. norm. — Sonce vzhaja ob 4.59, zahaja ob 18.59.

Priporočajo se:

Sklaščica: Balkan, d. d., Dunajska c. 33. [d. p.]	Mehanična delavnica: [d. p.] Bar Franc, Cank. nabr. 5. Tel. 407.
Spedicija: Balkan, d. d., Dunajska c. 33. [d. p.]	Pisalni stroji: [d. p.] Bar Franc, Cank. nabr. 5. Tel. 407.
„Orient“ d. d., Sodna ulica št. 3, telefon 463.	Razmnoževalni aparati: [d. p.] Bar Franc, Cank. nabr. 5. Tel. 407.
Trgovine: Julija Stor, trgovina s čevlji, Prešernova ulica 5.	Obleka, perilo. Fran Kraškovič, Stari trg št. 22. Nizke cene.
M. Urbas, prodaja pristnih kranjskih klobas, Slomškova ulica 13.	Kože divjačine, vsake vrste, tudi zajčje, kupuje trgovina z usnjem D. Zdravič, Ljubljana, Sv. Florijana ulica 9.
Matej Orehek, modna trgovina in zaloga čevljev, Kolodvorska ul. 26.	„Mirija“, leana trgovska in industrijska družba, Ljubljana, kralja Petra trg št. 8.

Izšel je ponatis znamenitega »Jutrovega« romana, ki je vzbujal splošno pozornost:
Frank Heller, Prigode gospoda Collina.

Cena D 5.—, po pošti D —75 veš.

Naroča se pri upravitelstvu »Jutra«, Ljubljana, Prešernova ulica, seprosti glavno mesto.

Fiat tovorni avto

2 in 3½ tone, generalno popravljene, nudi 1112
J. Gorec, Ljubljana.

Naznanjam cenjenim odjemalcem in občinstvu, da sprejemam na Dunajski cesti št. 9., II. dvor. klobuke in slamnike v preoblikovanje, beljenje in barvanje. Se vljudno priporočam 2002

J. STEMBERGER
Dunajska cesta 9.
Cene zmerne! Točna postrežba!

Velika avto-delavnica in garaža JOSIP JUG
sprejema vsakovrstna popravila od najmanjših do generalnih popravil. Postrežba točna, dela z jamčena. 830
Maribor, Tržaška cesta 16.

Sukno

za promenade in športne oblike v bogati izbiri
A. & E. Skaberné,
Ljubljana, Mestni trg št. 10. 812